

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 33, nr. 1199, 13 octombrie 2026, 8 pagini, 1 leu, www.opinianaționala.ro

ÎN TRE VOCATIE ȘI EPUIZARE: EMPATIA ȘI REZILIENȚA PSIHOLGICĂ ÎN PROFESIILE MEDICALE ȘI EDUCAȚIONALE

» Pagina 5

Profesiile medicale și cele educaționale au în comun faptul că relația cu celălalt – pacient sau elev – este însuși instrumentul de lucru. Articolul examinează, pe baza literaturii de specialitate, raportul dintre empatie, epuizarea profesională și reziliența psihologică în aceste două domenii. Empatia nu este în sine un factor de risc: vulnerabilă la epuizare este empatia nereglată, trăită ca suferință personală, în timp ce empatia dublată de autoreglare emoțională funcționează ca resursă. Reziliența este tratată ca proces dinamic, dependent atât de calitățile persoanei, cât și de condițiile organizaționale. Concluziile susțin necesitatea unor intervenții pe două niveluri: formarea competențelor socio-emoționale și ameliorarea mediului de muncă.

WORLD FOOD DAY

Pe 16 octombrie, de la ora 12:00, sunteți invitați la să celebrarea *World Food Day* printr-o expoziție gastronomică cu preparate realizate de studenții Facultății de Medicină

Veterinară – Universitatea *Spiru Haret*, în care pasiunea pentru gătit și creativitatea vor avea locul lor la masa facultății!

Sub tema „*Innovate today. Nourish tomorrow.*”, evenimentul va cuprinde o prezentare dedicată *World Food Day* și o întâlnire cu talentul culinar al studenților. Chef Ionuț Toma va juriza preparatele, aducând perspectiva unui profesionist asupra creațiilor prezentate.

Dragi studenți, sunteți invitați să vă puneți în valoare rețetele preferate și să surprindeți cu preparate care spun ceva despre voi. Iar cadrele didactice și colegii sunt așteptați să vă susțină și să se bucure împreună de această experiență.

Pregătiți-vă ideile și rețetele: pe 16 octombrie, creativitatea se servește la masă!

MINERVA, Journal of History and Philosophy

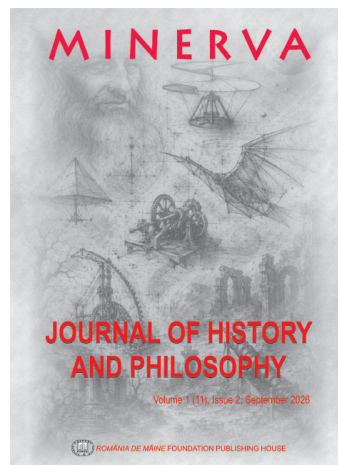
Ne face plăcere să anunțăm apariția unui nou consistent număr - numărul 11 - al revistei de istorie și filozofie, în limba engleză, *MINERVA, Journal of History and Philosophy* editată de Editura Fundației „*România de Măine*” (<https://minerva.editurafrm.ro>)

Ca de fiecare dată, un sumar captivant, cu articole de înalt nivel intelectual, interesante și atractive, sub semnături prestigioase, cum sunt: Stoica Lascu, Grigore Albeanu, Dragoș Ciocăzan, Aurelian Virgil Băluță, Marco Bencivenga, Mihai Peca, Soni Pooja, Alexandra Radu.

După cum deja v-am informat, revista „*MINERVA*” poate fi citită și pe *Academia.edu*, una dintre cele mai importante platforme dedicate cercetării științifice la nivel mondial, care reunește peste 270 de milioane de utilizatori și o bibliotecă de peste 55 de milioane de lucrări academice.

Vă invităm să descoperiți revista accesând: https://www.academia.edu/165432239/REVISTA_MINERVA_1_10_2_026_T_România_de_Măine_Foundation_Publishing_House_Bucharest_Romania?email_work_card=title#title

Revista „*MINERVA*” este deja citată de entități academice din Italia, Statele Unite ale Americii și Marea Britanie, fapt ce confirmă relevanța și vizibilitatea sa în mediul academic internațional.

KAKISTOCRAȚIA.

Când incompetența sau impostura ajunge la putere

Florin MACIU

Kakistocrația presupune incompetență (decizii politice și administrative luate de persoane fără pregătire, expertiză sau logică. Mai poate însemna lipsă de etică (corupție, interese personale plasate pe primul loc), deconsiderarea meritocrației și promovarea, cu orice risc, a nepotismului și a persoanelor loiale, degradarea instituțiilor din cauza managementului defectuos (în economie, educație, justiție).

Noi nu putem crede că există o kakistocrație perfectă, adică o conducere exercitată, în mod exclusiv, de persoane care nu au trecut de gimnaziu, fac totul greșit și, când le reușește ceva, este numai în interesul lor. În înțelegerea noastră, kakistocrația este nuanțată și se combină cu alte forme de perversitate a democrației, pe care le-am descris în alte articole: participație, cleptocrație, kitarhie. Nu putem vorbi despre proști, pur și simplu. Este jignitor și posibil să nu corespundă adevărului.

» Pagina 7

NOBEL 2026

MEDICINĂ. Karl Deisseroth, Peter Hegemann și Georg Nagelau au obținut Premiul Nobel pentru medicină pentru „descoperirile lor privind canalele ionice activate de lumină și optogenetică”. Comitetul Nobel a lăudat munca lor, menționând că metoda „este utilizată în prezent în laboratoare din întreaga lume pentru a dezvălui misterele creierului”, potrivit site-ului nobelprize.org. „Hegemann și Nagel au descoperit canalrodopsina, o proteină cu proprietăți unice. Ei au constatat că, indiferent de celula în care introduceau proteina, celulele respective deveneau sensibile la lumină. Deisseroth a introdus gena pentru canalrodopsină în celulele nervoase ale șoarecilor. Prin iluminarea celulelor cu lumină albastră, el a reușit să declanșeze un semnal nervos. Ulterior, el a făcut ca acest comutator controlat de lumină pentru celulele nervoase să funcționeze în creierul șoarecilor vii”, conform anunțului.

CHIMIE. Academia Regală Suedeză de Științe a anunțat miercuri că Premiul Nobel pentru Chimie a fost acordat în 2026 cercetătorilor **Henri B. Kagan** și **Kenso Soai** „pentru descoperirea efectelor neliniare și a autocatalizei în sinteza organică asimetrică”. Cercetările celor doi laureați au contribuit la rezolvarea unei enigme care i-a preocupat pe chimiști timp de peste un secol: modul în care poate apărea spontan homochiralitatea, o proprietate fundamentală a chimiei vieții. Descoperirile au devenit importante inclusiv pentru dezvoltarea reacțiilor utilizate în fabricarea medicamentelor.

FIZICĂ. Academia de la Stockholm l-a anunțat marți după-amiaza pe cercetătorul american de origine belgiană **Francis Halzen** drept laureatul din 2026 al Premiului Nobel pentru Fizică „pentru contribuțiile decisive la Observatorul de Neutrini IceCube și pentru descoperirea neutrinelor de înaltă energie de origine astrofizică”.

LITERATURĂ. Academia Regală Suedeză de Științe a anunțat că laureatul din 2026 al Premiului Nobel pentru Literatură este scriitoarea canadiană **Anne Carson** „pentru opera sa îndrăzneată și inventivă, care, într-un dialog ludic cu tradiția clasică, a creat forme noi pentru literatura contemporană”.

PACE. Premiul Nobel pentru Pace 2025 a fost acordat lui **Navanethem „Navi” Pillay** „pentru eforturile sale de a promova pacea și dreptul internațional”. O persoană care, „cu un curaj și o integritate remarcabile, a deschis drumul către o ordine juridică globală mai cuprinzătoare. Laureata din acest an a contribuit esențial la urmărirea penală a crimelor de război, a crimelor împotriva umanității și a genocidului”. Angajamentul lui Navi Pillay față de principiile juridice universale și bazele etice morală sunt constante ale unei lungi cariere.

ECONOMIE. Premiul Nobel pentru Economie a fost acordat în 2026 economiștilor **Robert E. Hall** și **Michael Woodford** „pentru fundamentele microeconomice ale stabilizării macroeconomice”. „Robert E. Hall și Michael Woodford primesc premiul din acest an pentru științe economice pentru că au demonstrat cum pot fi reconstruite modelele economice în vederea revitalizării politicii de stabilizare. În loc să-și bazeze modelele pe legături statistice între variabile macroeconomice, precum inflația, producția și consumul, aceștia au ales să le construiască pe o bază microeconomică. Aceasta presupune o înțelegere a modului în care ansamblul gospodăriilor și al întreprinderilor individuale influențează economia prin acțiunile lor.

Ceremonia oficială de înmânare a Premiilor Nobel se desfășoară în fiecare an în Suedia, la Stockholm, pe **10 decembrie**, ziua în care se comemorează moartea lui Alfred Nobel, cu excepția Premiului Nobel pentru Pace, care este decernat în Norvegia, la Oslo.

Valoarea unui Premiu Nobel integral pentru anul 2026 este de 12 milioane de coroane suedeze (aproximativ 1,1 – 1,22 milioane de dolari SUA), conform deciziei anunțate de Fundația Nobel.

Unde ne e „punctul de sprijin”?

Mioara VERGU-IORDACHE

Nu știu ce ne lipsește ca să mutăm Pământul din loc... Eh, să nu exagerez, nu chiar așa, măcar să urnim societatea, economia românească din loc, din mlăștinirea în care batem pasul pe loc. „Punctul de sprijin” sau pârghiile? „Dați-mi un punct de sprijin și voi muta Pământul din loc” se zice că ar fi zis acum peste două milenii celebrul Arhimede, matematician, fizician și inventator grec (pentru cine nu-și amintește din cursurile primare). Nu știu dacă a primit „punctul de sprijin” sau nu a avut mijloacele de a construi niște pârghii suficiente de mari! Dacă le-ar fi avut, probabil că ar fi mutat și Pământul din loc. Dar a gândit așa, a crezut. Pentru că dacă gândești, dacă ai puterea să crezi, visele se împlinesc. Cu o condiție mică. Să acționezi. Să identifici „punctul de sprijin” și să acționezi pârghiile necesare. Toate în favoarea acestui popor, în favoarea acestor oameni dispuși să activeze pârghiile și să miște mecanismul socio-economic anchilozat cu voie sau fără voie. Depinde pe cine ascuți! Cert este că nici măcar gândirea nu are un „punct de sprijin” în argumentarea pro sau contra a dezlănării din societatea românească.

Bine, nu suntem vreo excepție! Țările numite democratice nu par a fi mai tihnite. Peste tot e zarvă. Peste tot lumea este nemulțumită. Ce mi se pare de neînțeles este că, nu știu cum se face, cei responsabili de situația economico-socială ce produce nemulțumire nu se dau la o parte. „Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau!”

Uneori spunem că parcă timpul s-a oprit în loc. Așa pare! „Istoricii clipei”, ziariștii, pot confirma din arhiva lor. Dar nu timpul s-a oprit în loc! Timpul își vede de treaba lui. Noi ne-am oprit în loc, acceptând să trăim după regului ce ni se impun, refuzând faptele bune, munca, hărnicia, realizările, empatia, iubirea, recunoștința, respectul... Toate acestea ne-au ajutat în timp să creștem, să ne bucurăm, să alegem griul de neghină, să apreciem succesele compatrioților noștri, să învățăm, să ne cunoaștem istoria, tradițiile... să zâmbim, să ne zâmbim...

Ne resemnăm că „viața merge înainte”? Uneori, facem parte din această viață sau o purtăm în noi. De multe ori însă o privim impasibili cum trece, cum ne depășește. Ni se întâmplă să ne trezim și să ne urcăm în trenul ei, în „trenul vieții”. Din păcate însă mulți sfârșesc sub locomotivă sau sub vagoane, pe șine proiectate de alții și construite tot de alții. Au cam dispărut și găurile solide în care să așteptăm „trenul vieții”: familia, școala, anturajul propice, reperele societății. Din ce în ce mai puțini știm încotro, știm ce vrem să găsim, ne imaginăm parcursul dincolo de un vetust „mers al trenului”. Cam demult nu prea se mai urcă lumea în tren cu convingere, cu entuziasm... Cei mai mulți speră la El Dorado. Dezamăgirea este mare. Pentru că ne amăgim. Pentru că am pierdut și „punctul de sprijin” și am uitat și să construim pârghii.

AVEM NEVOIE DE SUCCES. EI/ELE NI-L OFERĂ!

Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică 2026

Trei medalii de aur și două de argint pentru România

Bravo,
• Alexandru-Ioan JICU, Colegiul Național „Gheorghe Vrănceanu” Bacău, **medalie de aur**;
• Teodor BICHI, Liceul Teoretic Internațional de Informatică, București, **medalie de aur**;
• Robert-Cristian AMARIEI, Liceul Teoretic „Sfântu Nicolae” Gheorgheni, Harghita, **medalie de aur**;
• Vlad TONCU, Colegiul Național de Informatică „Tudor Vianu”, București, **medalie de argint**;
• Vlad-Tudor BOLOHAN, Liceul Teoretic Internațional de Informatică, București, **medalie de argint**.

Echipa României a fost coordonată de prof. dr. Petru CRĂCIUN, inspector școlar general adjunct la ISJ Suceava, prof. dr. Adrian BODNARESCU, de la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi”, Rădăuți, jud. Suceava și Naghi Elisabeta Ana, membru al comitetului internațional al olimpiadei.

Cea de-a 19-a ediție a Olimpiadei Internaționale de Astronomie și Astrofizică s-a desfășurat în perioada 25 septembrie-5 octombrie 2026, la Hanoi, în Vietnam, cu participarea a 315 concurenți din 64 de țări.

Competiția a constat în susținerea a 5 probe: teoretică, practică (de observații cu telescopul), proba de planetariu, proba de analiza datelor și proba pe echipe.

Selecția și pregătirea echipei care a reprezentat România s-a realizat la Suceava, de către Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Societatea Științifică CYGNUS, în parteneriat cu Liceul cu Program Sportiv Suceava.

Coordonarea științifică a fost asigurată de către prof. Petru CRĂCIUN, de la Inspectoratul Școlar Județean Suceava, și de prof. Cristian PÎRGHIE, de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.

La nivelul Ministerului Educației și Cercetării, coordonarea olimpiadei a fost asigurată de Direcția Olimpiade,

Concursuri, Parteneriate și Educație Extracurriculară, prin prof. NAGHI Elisabeta Ana, inspector MEC. Ministerul Educației și Cercetării sprijină participarea loturilor naționale ale țării noastre la olimpiadele internaționale

FLEX - Future Leaders Exchange Program

Guvernul României a aprobat continuarea programelor de schimb educațional FLEX (Future Leaders Exchange Program) și FLEX Abroad pentru anul școlar 2027-2028.

Vor putea fi acordate:

• până la 70 de burse elevilor români care vor studia un an în Statele Unite și
• până la 20 de burse elevilor americani care vor studia în România.

Programele vor fi finanțate în mod egal de România și Statele Unite. România va suporta costurile pentru până la 35 de burse FLEX și până la 10 burse FLEX Abroad.

Programul FLEX se derulează în România din 2015 și le oferă liceenilor posibilitatea de a studia într-un liceu american și de a locui într-o familie-gazdă. Extinderea programului vine ca urmare a interesului ridicat al elevilor români: pentru anul școlar 2026-2027, din 3.000 de aplicații depuse au fost selectați 20 de elevi români.

Procesul de selecție pentru anul școlar 2027-2028 este prevăzut să înceapă în noiembrie 2026.

Programele sunt implementate de American Councils for International Education.

UEFISCDI, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, a lansat

Ghidul Național al Studentului 2026/2027.

Ghidul este o resursă concepută pentru a facilita accesul la informații clare și structurate despre viața universitară din România.

Materialul oferă informații despre funcționarea sistemului de învățământ superior și a universităților, precum și despre principalele aspecte ale parcursului studentesc: de la admitere și organizarea studiilor, taxe, burse și alte forme de sprijin financiar, până la drepturile și obligațiile studenților, serviciile și facilitățile disponibile, oportunitățile de dezvoltare, formele de sprijin și incluziune, reprezentarea studentescă, adaptarea la mediul universitar, reușita academică, sănătatea și starea de bine.

Ghidul a fost conceput atât ca instrument de informare pentru studenți, cât și ca resursă care poate fi utilizată și distribuită de universități, cadre didactice, centre de consiliere și orientare în carieră, organizații studențești, precum și de toți cei implicați în sprijinirea parcursului studenților.

Materialul este disponibil, atât în format PDF, pentru consultare și descărcare, cât și într-o versiune online, interactivă, optimizată pentru acces facil, inclusiv de pe dispozitive mobile: <https://peo-echitate.uefiscdi.ro/ghid-national-student>

Ghidul a fost elaborat în cadrul proiectului „Intervenții pentru învățământul terțiar - măsuri

sistemice pentru prevenirea și reducerea abandonului universitar” (cod SMIS 322473), implementat de UEFISCDI în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și cofinanțat din Fondul Social European+ prin Programul Educație și Ocupare (PEO) 2021-2027 și din bugetul național.

Facultatea de Științe Juridice și Științe Administrative, București

Workshop DreptCompAct:

HĂRȚUIREA MORALĂ LA LOCUL DE MUNCĂ

• Luni, 12 octombrie 2026, online, Google Meet: <https://meet.google.com/jww-ynvu-rpb>, a avut loc workshopul „Hărțuirea morală la locul de muncă”

Cum ne dăm seama când o situație tensionată de la serviciu depășește limitele unui conflict obișnuit și devine hărțuire morală? Ce drepturi au angajații și ce pot face atunci când se confruntă cu astfel de situații?

Sunt întrebări la care s-au căutat și s-au găsit răspunsuri în cadrul unui nou workshopului organizat prin proiectul DreptCompAct, dedicat unei teme actuale și importante pentru oricine se pregătește să intre pe piața muncii.

Întâlnirea a început cu o discuție susținută de cadrele didactice, care au abordat tema: „Răspunderea pentru hărțuirea la locul de muncă”. S-a discutat despre ce prevede legislația, cine poate fi tras la răspundere și ce mijloace legale există pentru protejarea persoanelor afectate.

În continuare, invitata, d-na Angela VOICU, consilier în Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și vicepreședinte în cadrul Sindicatului Salariaților din Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale – SIND MADR, a vorbit despre hărțuirea morală la locul de muncă, așa cum este întâlnită în realitatea profesională. Pornind de la

experiența sa, invitata a ajutat la înțelegerea modului în care se manifestă, în practică,

astfel de comportamente, de ce uneori sunt greu de recunoscut sau de dovedit și ce

soluții au la îndemână salariații. S-a discutat și despre rolul sindicatelor în apărarea drepturilor angajaților, despre dificultățile care pot apărea în gestionarea acestor situații și despre importanța prevenirii lor.

Pentru că, dincolo de ceea ce se învață la cursuri, este important să se înțeleagă și cum funcționează lucrurile în realitate. Workshopul le-a oferit studenților ocazia să discute direct cu specialiști, să descopere situații concrete și să înțeleagă mai bine drepturile și responsabilitățile care apar în relațiile de muncă. Sunt cunoștințe utile nu doar pentru viitoarea carieră, ci și pentru fiecare în parte, în calitate de viitori angajați sau angajatori.

Prin astfel de întâlniri, proiectul DreptCompAct își propune să aducă studenții mai aproape de lumea profesională, noțiunile discutate la curs să prindă contur prin exemple reale, experiențe împărtășite de specialiști și discuții deschise, care să îi ajute pe studenți să privească lucrurile și dintr-o perspectivă practică. Un subiect care ne poate privi pe fiecare dintre noi, pentru că respectul și demnitatea la locul de muncă nu ar trebui să fie excepții, ci lucruri firești.

Facultatea de Medicină Veterinară

Între gene și mediu – cum se formează comportamentul

Pentru că fiecare animal este povestea întâlnirii dintre gene și experiență, de Ziua Internațională a Animalelor, FMV USH & CCOC au organizat o întâlnire despre genetică, temperament, experiență și mediu și despre felul în care acestea construiesc individualitatea fiecărui animal, cu participarea etologului Olivia Pamfil. A fost moderator Kocsis Krisztina.

„Doi frați crescuți în aceeași casă vor deveni câini cu același comportament? Ce aduce un animal cu el și cum îl modelează experiențele de viață?

Aceste întrebări au deschis discuția din cadrul evenimentului „Între gene și mediu – cum se formează comportamentul”, desfășurat pe 5 octombrie la Facultatea de Medicină Veterinară a Universității Spiru Haret, cu participarea a aproximativ 40 de studenți din anii I și II.

Olivia Pamfil a abordat subiectul din perspectiva etologică și a experienței practice de la Dog Resort, iar Kocsis Krisztina, moderatorul întâlnirii, a completat discuția cu perspectiva crescătorului.

De ce frații din același cuib nu sunt identici și când începem să observăm diferențele dintre ei? Cum

alegem femela și masculul pentru reproducție? De ce împerecherea nu produce pur și simplu o „medie” a părinților și cum potrivim un pui cu familia sa? Discuția a urmărit aceste întrebări, pornind de la ideea că predispoziția nu este destin, iar formarea câinelui adult este un proces în care influențele mediului încep încă înainte de naștere.

Un fir central al întâlnirii a fost trecerea de la „etichetă” la analiză: ce știm despre acel animal, ce experiențe a trăit și ce putem schimba?

Le mulțumim invitatelor pentru perspectivele împărtășite și studenților pentru participare! Astfel de întâlniri aduc în formarea viitorilor medici veterinari întrebări care merită explorate, cu atenție la fiecare animal și la povestea sa.”

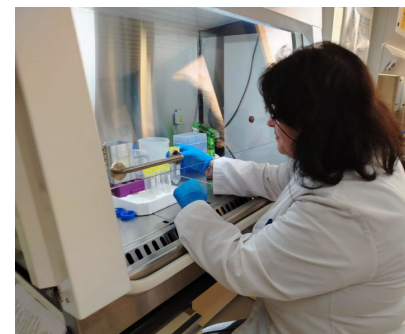

Acțiunea COST CA23154 – ENVIRANT

Facultatea de Medicină Veterinară informează:

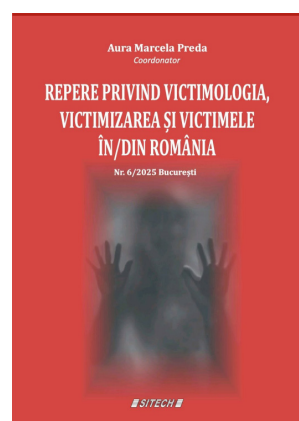
„Conf. univ. dr. Adriana AMFIM, cadru didactic al Facultății de Medicină Veterinară - Universitatea „Spiru Haret”, a participat la cursul „The Use of Organoids for Chemical Toxicity Assessment of Anthelmintic Residues” („Utilizarea organoizilor pentru evaluarea toxicității chimice a reziduurilor antihelmintice”), desfășurat în perioada 30 septembrie - 2 octombrie 2026, la Universidad de León, Spania.

Organizat în cadrul Acțiunii COST CA23154 – ENVIRANT, cursul a combinat pregătirea teoretică, activitățile practice de laborator, evaluarea cunoștințelor și elaborarea unui raport final. Programul a abordat diferențele dintre culturile celulare 2D și 3D, obținerea și întreținerea organoizilor intestinali de soarece, izolarea celulelor stem intestinale și pregătirea testelor de screening toxicologic de mare randament.

Utilitatea cursului constă în pregătirea pentru realizarea și manipularea culturilor de organoizi și utilizarea acestora în evaluarea toxicității reziduurilor antihelmintice. Aceste activități contribuie la aprofundarea conexiunii dintre toxicologia veterinară, modelele biologice tridimensionale in vitro și metodele alternative de evaluare a toxicității.

Adresăm mulțumiri lui Carlos García Estrada, Giulio Galli, María Cristina González Montero și Rafael Balaña Fouce pentru organizarea cursului și pentru transmiterea cunoștințelor și experienței practice în lucrul cu organoizii. Îndrumarea oferită pe parcursul activităților de laborator a sprijinit înțelegerea etapelor de lucru și a aspectelor metodologice care trebuie luate în considerare în utilizarea acestor modele pentru evaluarea toxicității.”

SOCIETATE ROMÂNĂ DE VICTIMOLOGIE

a anunțat publicarea volumului conferinței naționale cu participare internațională din anul 2025

„Reper privind victimologia, victimizarea și victimele în/din România, lucrare coordonată de conf.univ. dr. Aura Preda, președinta SRV, cadru didactic la Facultatea de Științe Juridice și Științe Administrative București din cadrul Universității „Spiru Haret”, CS.III, Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, Academia Română.

Conferința de anul acesta are loc în zilele de 27-28 noiembrie.

CAMAI 2026

„Securitatea cibernetică în 2030: Suntem pregătiți pentru următorul deceniu de amenințări cibernetice?”

Cea de-a 13-a ediție a Conferinței de Matematică Aplicată și Informatică (CAMAI) va avea loc în zilele de 20 și 21 noiembrie 2026, la Facultatea de Inginerie și Informatică a Universității „Spiru Haret” din București, cu posibilitatea participării online prin intermediul platformei Google Meet.

Tema ediției din acest an este „Securitatea cibernetică în 2030: Suntem pregătiți pentru următorul deceniu de amenințări cibernetice?”. Sunt așteptate lucrări din domenii precum: securitate cibernetică, calcul cuantic și criptografie rezistentă la atacuri cuantice, inteligență artificială și învățare automată, inginerie software, metode computaționale, precum și matematică teoretică și aplicată.

Seminarul dedicat istoriei și pedagogiei domeniului îi este consacrat lui Grace Murray Hopper, autoarea primului compilator (creat în 1952).

Date importante:

- **30 octombrie:** termenul limită pentru transmiterea rezumatelor
- **6 noiembrie:** notificarea privind acceptarea lucrărilor
- **13 noiembrie:** termenul limită pentru transmiterea versiunii finale
- **20 noiembrie:** deschiderea conferinței

Rezumatul trebuie să aibă o lungime de 1-2 pagini A4, să fie redactat în limba engleză și transmis în format PDF prin intermediul platformei EasyChair. Transmiterea unui rezumat constituie o preînscrisoare la conferință.

Trimitere lucrări: <https://easychair.org/conferences/?conf=camai2026>

Detalii și șabloane: <https://camai.spiruharet.ro>

Întrebări: camai@spiruharet.ro

CAMAI 2026 / 13TH EDITION

SPIRU HARET UNIVERSITY, BUCHAREST
FACULTY OF ENGINEERING AND COMPUTER SCIENCE

CALL FOR PAPERS

Conference on Applied Mathematics and Informatics
20-21 November 2026 • Hybrid • Bucharest, Romania

THEME OF THIS EDITION
Cybersecurity 2030: Are We Prepared for the Next Decade of Cyber Threats?

DATES	AREAS
30 Oct	Abstract submission closes
6 Nov	Notification of acceptance
13 Nov	Final version due
20 Nov	Conference opens

HOW TO SUBMIT
Abstracts: 1 to 2 A4 pages, in English, PDF, through EasyChair. Include title, authors and affiliations, corresponding e-mail, keywords, and an AMS or ACM classification. An abstract counts as pre-registration.
easychair.org/conferences/?conf=camai2026

The history and pedagogy seminar is dedicated to Grace Murray Hopper (1906-1992), who wrote the A-0 compiler in 1952 and taught with lengths of wire cut to 11.8 inches: the distance light travels in one nanosecond. The copper line at the left is that wire. The real one is about 3 mm longer than an A4 sheet.
camai.spiruharet.ro camai@spiruharet.ro 466 Fabricii Street, Bucharest

POATE VĂ INTERESEAZĂ

ERASMUS+

Pasionat de educație și idei noi? Asta e pentru tine!

Alătură-te Comunității pentru Inovare Educațională (CEI) pe 14 octombrie pentru un webinar gratuit în care explorăm modul în care împărtășirea cunoștințelor și colaborarea poate ajuta oamenii să-și dezvolte abilitățile potrivite, să găsească soluții practice și să conecteze educația cu

Deoarece ecosistemele de abilități mai puternice nu au loc întâmplător. Acestea sunt construite prin parteneriate deliberate în educație, industrie și nu numai.

Trei prezentări de experți, întrebări și răspunsuri live și o dezbatere interactivă. Vino gata să ieși parte, nu doar să asculți!

14 octombrie 2026 | Online | 15:30 CET

Participă în direct pentru a primi certificatul de participare

Înscrie-te aici: <https://www.heinnovate.eu/.../webinar-partnerships-skills...>

COMMUNITY FOR EDUCATIONAL INNOVATION

WEBINAR

Thematic Strand 4: Lifelong learning for an innovative workforce

Partnerships for Skills – Building Bridges Across Sectors

14 October 2026 | 15:30-17:00 CET

STRUCTURA ANULUI UNIVERSITAR 2026-2027

SEMESTRUL I (studii universitare de licență/master)

- joi 01.10.2026
- joi 01.10.2026 – sâmbătă 19.12.2026
- luni 21.12.2026 – duminică 03.01.2027
- luni 04.01.2027 – sâmbătă 23.01.2027
- luni 25.01.2027 – duminică 14.02.2027
- luni 15.02.2027 – duminică 21.02.2027
- luni 15.02.2027 – duminică 21.02.2027

Deschiderea noului an universitar
ACTIVITATE DIDACTICĂ
 Vacanță de Crăciun și Anul Nou
ACTIVITATE DIDACTICĂ
 Sesiune de examene de iarnă (semestrul I)
 Vacanță de iarnă
 Sesiune de examene finalizare studii – licență și disertație (iarnă)

SEMESTRUL II (studii universitare de licență/master)

- luni 22.02.2027 – joi 29.04.2027
- vineri 30.04.2027 – duminică 09.05.2027
- luni 10.05.2027 – sâmbătă 05.06.2027
- luni 24.05.2027 – sâmbătă 29.05.2027
- luni 07.06.2027 – miercuri 30.06.2027
- luni 07.06.2027 – sâmbătă 19.06.2027
- marți 22.06.2027 – joi 24.06.2027
- luni 05.07.2027 – duminică 11.07.2027
- luni 28.06.2027 – duminică 29.08.2027
- luni 30.08.2027 – sâmbătă 04.09.2027
- luni 06.09.2027 – duminică 12.09.2027
- luni 20.09.2027 – duminică 26.09.2027

ACTIVITATE DIDACTICĂ
 Vacanță de Paște
ACTIVITATE DIDACTICĂ
 Sesiune de credite și diferențe pentru anii terminali
 Sesiune de examene de vară (semestrul II)
 Sesiune de examene de vară (semestrul II) pentru anii terminali
 Sesiune de examene restante pentru anii terminali (semestrul I și semestrul II)
 Sesiune de examene finalizare studii – licență, disertație și DPPD (vară)
 Vacanță de vară
 Sesiune de examene de toamnă restante și reexaminări – pentru toți anii
 Sesiune de credite și diferențe – pentru toți anii
 Sesiune de examene finalizare studii – licență și disertație și DPPD (toamnă)

Zile de sărbătoare legală (fără activități didactice sau de examinare)

- Luni 30 noiembrie 2026 și Marți 1 decembrie 2026
- Vineri 25 și Sâmbătă 26 decembrie 2026
- Vineri 1 și Sâmbătă 2 ianuarie 2027; Miercuri 6 și Joi 7 ianuarie 2027; Duminică 24 ianuarie 2027
- Vineri 30 aprilie – Luni 3 mai 2027
- Marți 1 iunie 2027; Duminică 20 și Luni 21 iunie 2027; Duminică 15 august 2027

Mențiuni

- Structura generală se adaptează la specificul fiecărui domeniu de licență/master, în limitele perioadelor de mai sus, conform normelor ARACIS (inclusiv pregătirea lucrării de licență/diplomă/disertație – 2 săptămâni).
- Fiecare facultate planifică sesiunile de examen în perioadele stabilite, în funcție de specificul propriu.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE STUDENȚILOR

Art. 20.

(1) În perioada studiilor, studentul are următoarele drepturi:

- a) să utilizeze, conform programului de studii, amfiteatrele, sălile de curs și de seminar, laboratoarele, bibliotecile, bazele sportive, cluburile și celelalte dotări puse la dispoziție de către Universitate;
- b) să participe, în cadrul facultății și al Universității, la cercetarea științifică, inclusiv la unele contracte de cercetare, la activitatea formațiilor artistice și sportive, a cenaclurilor literare etc.;
- c) să fie reprezentat în Consiliul facultății și în Senatul Universității, în condițiile stabilite de Carta Universitară;
- d) să locuiască în căminele studențești, în limita locurilor disponibile și în condițiile stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare a căminului studențesc;
- e) să se bucure de acces gratuit la cluburile studențești proprii, precum și la Complexul sportiv;
- f) să servească masa în cantina proprie, cu subvenționare de 30%;
- g) să obțină manualele și cursurile apărute în Editura Fundației *România de Măine*, cu 30% reducere față de prețul la care se vând în librării;
- h) să acceseze biblioteca virtuală a Universității;
- i) să comunice direct, prin INTERNET, cu titularii disciplinelor de studii și să primească informațiile și orientările solicitate;
- j) să urmeze, concomitent, două specializări/programe de studii, dacă este declarat admis la fiecare dintre ele și achită taxele de școlarizare aferente;
- k) să beneficieze de burse și alte facilități, potrivit Regulamentului privind acordarea burselor studențești, în limita fondurilor alocate;
- l) să beneficieze de tarif redus cu 90% la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a, pe tot parcursul anului calendaristic atât timp cât își păstrează calitatea de student la învățământ cu frecvență confirmată prin viza de valabilitate aplicată pe legitimația de student pentru reducere/gratuitate la transport și are vârsta de până la 30 de ani;
- m) să beneficieze pe teritoriul României de gratuitate la toate categoriile de trenuri la transportul feroviar intern, clasa a II -a, pe tot parcursul anului calendaristic atât timp cât își păstrează calitatea de student confirmată prin viza de valabilitate aplicată pe legitimația de student pentru reducere/gratuitate la transport, dacă are unul sau ambii părinți decedați, provine din centrele de plasament sau a fost în plasament la familia extinsă, substitutivă sau la asistent maternal

potrivit prevederilor art. 64 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

n) să beneficieze de tarif redus cu 90% pentru transportul cu metroul, pe bază de abonament lunar sau de titluri de transport de tip „10 călătorii”, pe tot parcursul anului calendaristic atât timp cât își păstrează calitatea de student, dacă este înmatriculat la învățământ cu frecvență și are vârsta de până la 30 de ani;

o) să beneficieze de gratuitate la transportul cu metroul, pe bază de abonament lunar sau de titluri de transport de tip „10 călătorii”, pe tot parcursul anului calendaristic atât timp cât își păstrează calitatea de student, dacă este înmatriculat la învățământ cu frecvență și are unul sau ambii părinți decedați, provine din centrele de plasament sau a fost în plasament la familia extinsă, substitutivă sau la asistent maternal potrivit prevederilor art. 64 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

p) să beneficieze de asistență medicală, stomatologică și psihologică, conform prevederilor legale în vigoare;

q) să beneficieze de protecție, în timpul activității profesionale, în spațiul universitar;

r) să solicite ori de câte ori este necesar cadrelor didactice, atât la orele de curs, la seminar, cât și la lucrările practice, clarificarea problematice ce necesită un grad sporit de aplicabilitate practică;

s) să beneficieze de credite transferabile la și de la alte facultăți din țară și străinătate, în condițiile sistemului european de credite (ECTS);

t) să beneficieze de reducere de frecvență de 50% și sesiuni deschise, pe toată durata anului universitar, dacă practică și sport de performanță și este student la facultățile de profil; Decanul facultății va aproba aceste facilități pe baza cererii scrise a studentului, însoțită de o adeverință eliberată de clubul sportiv la care este legitimat sau de federația sportivă națională de specialitate;

u) să beneficieze de condiții de securitate și sănătate în spațiile unde se desfășoară procesul de învățământ și alte drepturi conferite de Codul universitar al drepturilor și obligațiilor studentului.

(2) În anul universitar 2026-2027, prin derogare de la prevederile art. 20 alin. (1) lit. l) și m), studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență în instituțiile de învățământ superior acreditate beneficiază de tarif redus cu 90% pentru transportul intern auto și pentru transportul intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II -a, doar

pe distanța/rutele dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care se află facultatea la care studentul este înmatriculat.

(3) În anul universitar 2026-2027, prin derogare de la prevederile art. 20 alin. (1) lit. n) și o), studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență în instituțiile de învățământ superior acreditate beneficiază de tarif redus cu 90% pe mijloacele de transport local în comun și transportul cu metroul, în localitatea în care își are sediul facultatea la care studentul este înmatriculat

Art. 21.

Studentul are următoarele obligații:

a) să respecte normele de disciplină și de etică universitară, prevederile Cartei Universității și ale Codului universitar al drepturilor și obligațiilor studentului, precum și cerințele regulamentelor interne și dispozițiilor care reglementează activitatea în Universitatea *Spiru Haret*;

b) să îndeplinească, în bune condiții și la timp, îndatoririle care îi revin, potrivit planurilor de învățământ și fișelor disciplinelor de studiu;

c) să frecventeze toate activitățile de instruire: cursuri, seminarii, laboratoare, activități practice, stabilite de Consiliul facultății și departamentul de studii și prevăzute cu frecvență obligatorie, care se aduc la cunoștința studenților prin afișare, odată cu planul de învățământ, la începutul fiecărui an universitar;

Modul de frecventare a activității didactice se stabilește de către Consiliul facultății, în funcție de specificul disciplinelor, la propunerea titularului de disciplină;

Nerespectarea prevederilor referitoare la frecvență poate fi sancționată cu neprimirea studentului la examen;

În cazuri întemeiate se pot motiva absențele de la activitățile didactice prevăzute cu frecvență obligatorie de către decanul facultății, pe baza actelor justificative și a cererii individuale a studentului;

d) să respecte ordinea și disciplina în spațiul universitar, precum și în afara acestuia, manifestând respect, politețe și decență în relațiile cu cadrele didactice, cu personalul tehnic și administrativ, cu ceilalți studenți și cu persoanele cu care vine în contact în Universitate și în afara ei;

e) să folosească cu grijă, să întrețină și să păstreze bunurile din dotarea universității/facultății; în caz contrar, studentul/studentii culpabili de degradarea sau distrugerea acestora vor fi obligați la acoperirea pagubelor cauzate;

f) să respecte integral, dacă locuiește în cămin, Regulamentul de funcționare a căminelor studențești;

g) să achite taxele școlare în termenele la care s-a angajat prin semnarea Contractului de școlarizare și a Contractului anual de studii;

h) să folosească în mod corespunzător dotările existente în sălile de curs și de seminar, bibliotecă, în complexul sportiv, cluburi, discotecă etc., conform destinației stabilite;

i) să respecte normele de securitate și sănătate în muncă și de apărare împotriva incendiilor, instituite la nivelul Universității *Spiru Haret*;

j) să consulte avizierele și să urmărească site-urile facultății unde este înmatriculat pentru a lua cunoștință de informațiile curente și să-și verifice situația școlară după fiecare sesiune și la sfârșitul fiecărui an universitar;

k) să-și achite la timp obligațiile financiare dacă sunt cazați în căminele studențești ale Universității;

l) să-și asigure echipamentele tehnologice necesare pentru conectarea la rețeaua de Internet.

Art. 22.

(1). Încălcarea de către studenți a obligațiilor stabilite prin prezentul Regulament atrage aplicarea următoarelor sancțiuni:

- a) atenționare;
- b) avertisment scris;
- c) exmatriculare din Universitate.

(2) Sancțiunile de la punctele a) și b) sunt aplicate de către decani, iar cea de la punctul c) de Rectorul Universității, la propunerea Consiliului facultății.

(3) În funcție de gravitatea abaterii, studenții făptuitori pot fi exmatriculați cu sau fără drept de reînmatriculare în Universitatea *Spiru Haret*.

(4) Pentru următoarele fapte, studenții vor fi exmatriculați fără drept de reînmatriculare în Universitatea *Spiru Haret*:

- a) substituie de persoană la evaluare (vor fi exmatriculați studentul înlocuit și cel care înlocuiește, dacă este student în Universitatea *Spiru Haret*);
- b) plagiatul;
- c) fraudarea examenelor;
- d) exercitarea de acte de corupție asupra personalului didactic sau auxiliar;
- e) manifestarea unui comportament agresiv de natură să tulbure buna desfășurare a activității universitare.

f) atitudinea ireverențioasă față de personalul didactic și auxiliar.

(UNIVERSITATEA SPIRU HARET.
 „REGULAMENT PRIVIND ACTIVITATEA
 PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR
 2026-2027. CAPITOLUL IV”)

ÎNȚRE VOCAȚIE ȘI EPUIZARE: EMPATIA ȘI REZILIENȚA PSIHOLOGICĂ ÎN PROFESIILE MEDICALE ȘI EDUCAȚIONALE

A îngriji și a educa reprezintă două dintre cele mai profunde forme de manifestare a responsabilității umane și sociale, activități asociate în mod tradițional cu vocația, altruismul, solidaritatea și angajamentul față de binele celui alt. Dincolo de dimensiunea lor profesională, cele două domenii presupun exercitarea unor roluri fundamentale în dezvoltarea, protejarea și valorizarea ființei umane. Atât asistentul medical, cât și cadrul didactic își desfășoară activitatea într-un spațiu al relațiilor interpersonal, în care competențele tehnice și cunoștințele de specialitate trebuie permanente completate de sensibilitate emoțională, disponibilitate afectivă, responsabilitate morală și capacitatea de a înțelege nevoile, dificultățile și vulnerabilitățile celor cărora li se adresează.

În această perspectivă, a îngriji nu înseamnă exclusiv a aplica proceduri medicale, după cum a educa nu se reduce la transmiterea unor cunoștințe sau la evaluarea performanțelor școlare. Ambele profesii presupun construirea unei relații autentice, bazate pe încredere, respect reciproc, comunicare și empatie. Pacientul nu reprezintă doar un caz clinic, ci o persoană care traversează experiențe de suferință, incertitudine și vulnerabilitate, după cum elevul nu poate fi redus la statutul de beneficiar al instruirii, fiind o personalitate în formare, cu nevoi cognitive, afective și sociale distincte. În consecință, profesioniștii din sănătate și educație sunt solicitați să răspundă nu numai unor exigențe instituționale, ci și unor așteptări profund umane, uneori dificil de anticipat și de gestionat.

Această particularitate conferă profesiilor de asistent medical și cadru didactic o valoare socială incontestabilă, dar generează, în același timp, forme specifice de vulnerabilitate psihologică și emoțională. Angajarea constantă în relații de sprijin, contactul repetat cu suferința, dificultățile de adaptare, nevoile individuale complexe, presiunile instituționale și responsabilitatea pentru bunăstarea celorlalți pot conduce, în absența unor mecanisme adecvate de protecție, la acumularea progresivă a stresului ocupațional. Astfel, profesiile construite în jurul grijii față de oameni pot deveni, paradoxal, contexte în care propria bunăstare psihologică a profesionistului este neglijată sau considerată secundară în raport cu obligațiile profesionale.

Christina Maslach evidențiază încă din primele sale cercetări faptul că sindromul de epuizare profesională este asociat în mod particular activităților care presupun interacțiuni umane intense și responsabilități relaționale permanente, fiind caracteristic, în formularea sa, celor care desfășoară o „muncă cu oamenii” (Maslach, 1982, p. 3). Această observație este relevantă pentru înțelegerea specificului profesiilor medicale și educaționale, deoarece evidențiază faptul că solicitarea emoțională nu constituie un element accidental al activității, ci o componentă structurală a acesteia. Într-o direcție conceptuală complementară, Charles Figley (1995, p. 1) atrage atenția asupra costului psihologic al grijii față de ceilalți, contribuind la dezvoltarea perspectivei privind compasion fatigue (oboseala compasiunii), fenomen care poate apărea în urma expunerii repetate la suferința și experiențele traumatice ale persoanelor asistate.

Deși burnoutul și oboseala compasiunii nu sunt concepte echivalente, ambele evidențiază necesitatea înțelegerii raportului dintre implicarea afectivă, solicitările profesionale și resursele psihologice disponibile. Burnoutul este asociat stresului cronic de la locul de muncă, insuficient gestionat, manifestându-se prin epuizare, distanțare mentală sau cinism față de activitatea profesională și diminuarea sentimentului eficacității profesionale. Oboseala compasiunii se referă, într-un sens mai specific, la consecințele emoționale ale contactului cu suferința celorlalți, în special în situațiile care implică stres traumatic secundar. Distincția este importantă deoarece permite evitarea interpretării simplificatoare potrivit căreia empatia ar reprezenta, în sine, o cauză directă a epuizării.

Amploarea fenomenului este susținută de numeroase cercetări empirice desfășurate în domeniul sănătății. Într-un studiu național realizat în Statele Unite ale Americii, Shanafelt și colaboratorii (2012, p. 1377) au constatat că 45,8% dintre medicii participanți raportau cel puțin un simptom de burnout, rezultat care evidențiază dimensiunea îngrijorătoare a stresului profesional în sistemul medical. Ulterior, West, Dyrbye și Shanafelt (2018, p. 516) au subliniat caracterul extins al epuizării în rândul medicilor, precum și implicațiile acesteia asupra calității serviciilor medicale, siguranței pacientului, satisfacției profesionale și funcționării organizațiilor sanitare. Deși aceste rezultate vizează în principal populația medicilor, ele oferă un cadru relevant pentru examinarea riscurilor ocupaționale întâlnite și în activitatea asistenților medicali, fără ca prevalențele raportate să poată fi extrapolate automat acestei categorii profesionale.

În cazul asistenților medicali, solicitările profesionale dobândesc o complexitate aparte prin contactul direct și prelungit cu pacienții, caracterul continuu al activităților de îngrijire, responsabilitatea monitorizării stării de sănătate și necesitatea unor intervenții rapide în situații uneori critice. La acestea se adaugă programul de lucru în ture, suprasolicitarea fizică, deficitul de personal, presiunile administrative și dificultățile întâlnite în comunicarea cu pacienții și familiile acestora. În asemenea condiții, disponibilitatea empatică poate fi pusă la încercare de discrepanța dintre dorința profesionistului de a oferi îngrijire individualizată și posibilitățile efective de intervenție determinate de resursele organizaționale.

În domeniul educațional, epuizarea profesională se manifestă într-un context diferit, dar comparabil din perspectiva intensității relațiilor interumane. Cadrul didactic îndeplinește simultan multiple roluri: facilitator al învățării, evaluator, mentor, mediator al conflictelor, model comportamental și partener în dezvoltarea socioemoțională a elevilor. Activitatea sa presupune adaptarea continuă la diversitatea nevoilor educaționale, gestionarea climatului clasei, comunicarea cu familiile elevilor, îndeplinirea responsabilităților administrative și participarea la procese succesive de schimbare instituțională și curriculară.

În această ecuație profesională complexă, profesorului i se solicită nu numai performanță didactică, ci și disponibilitate emoțională, răbdare, flexibilitate și capacitatea de a gestiona situații de vulnerabilitate individuală sau colectivă. Cercetările realizate de Skaalvik și Skaalvik (2010, p. 1059) evidențiază relațiile dintre epuizarea profesională a profesorilor, percepția propriei eficacități și caracteristicile contextului școlar, sugerând că bunăstarea cadrului didactic nu poate fi explicată exclusiv prin trăsături individuale, ci trebuie analizată în interdependență cu mediul organizațional, sprijinul instituțional și condițiile concrete de exercitare a profesiei.

Din această perspectivă, profesiile medicale și educaționale se întâlnesc într-un punct esențial: ambele presupun grija constantă pentru dezvoltarea, sănătatea și bunăstarea celorlalți, într-un context în care nevoile emoționale ale profesionistului riscă să rămână insuficient recunoscute. Asistentul medical este încurajat să manifeste calm, empatie și disponibilitate chiar și în condiții de suprasolicitare, după cum profesorului i se solicită să rămână echilibrat, motivant și receptiv inclusiv atunci când se confruntă cu dificultăți personale, conflicte sau presiuni profesionale. În ambele situații, idealul vocațional poate deveni o sursă suplimentară de tensiune atunci când implicarea este confundată cu disponibilitatea nelimitată, iar responsabilitatea față de ceilalți ajunge să excludă responsabilitatea față de propria sănătate psihologică.

Se conturează, astfel, o problemă fundamentală pentru psihologia organizațională, psihologia sănătății și științele educației: în ce măsură empatia, considerată o competență indispensabilă în profesiile de ajutor, poate funcționa atât ca resursă de dezvoltare profesională, cât și ca factor asociat vulnerabilității emoționale? Altfel spus, poate aceeași capacitate care permite înțelegerea suferinței pacientului sau a dificultăților elevului să contribuie, în anumite condiții, la epuizarea celui care oferă sprijin?

Răspunsul necesită o abordare nuanțată a conceptului de empatie. Empatia nu constituie un fenomen psihologic unitar, ci integrează componente cognitive și afective, manifestate prin capacitatea de a înțelege perspectiva altei persoane, de a recunoaște stările sale emoționale și de a răspunde adecvat nevoilor identificate. Empatia cognitivă, asociată înțelegerii experienței celui alt, poate sprijini comunicarea profesională și luarea deciziilor, în timp ce implicarea afectivă intensă, în absența unor mecanisme eficiente de autoreglare emoțională, poate amplifica vulnerabilitatea la distresul personal. Prin urmare, problema nu este existența empatiei, ci modul în care aceasta este gestionată, susținută și integrată într-un cadru profesional echilibrat.

Epuizarea profesională și oboseala compasiunii; burnout-ul modern

Termenul de burnout a fost introdus de Herbert Freudenberg, care descria starea de uzură și epuizare produsă de solicitări excesive asupra energiei, forței și resurselor persoanei (Freudenberg 1974: 159). Maslach și Jackson au operaționalizat conceptul ca sindrom de epuizare emoțională și cinism întâlnit frecvent la cei care lucrează cu oamenii (Maslach, Jackson 1981: 99). În formularea devenită clasică, burnoutul este un răspuns prelungit la stresorii emoționali și interpersonali cronici de la locul de muncă, definit prin trei dimensiuni: epuizare, cinism (depersonalizare) și sentimentul de ineficiență (Maslach, Schaufeli, Leiter 2001: 397).

Un aspect adesea ignorat este că epuizarea nu ține în primul rând de fragilitatea individului. Aceiași autori identifică șase arii ale vieții profesionale în care nepotrivirea dintre persoană și post generează burnout: volumul de muncă, controlul, recompensa, comunitatea, echitatea și valorile (Maslach, Schaufeli, Leiter 2001: 414). Modelul solicitări–resurse merge în aceeași direcție: solicitările postului consumă energie și afectează sănătatea, în timp ce resursele postului au rol motivațional și amortizează efectul solicitărilor (Bakker, Demerouti 2007: 312). Testat pe un eșantion de profesori, modelul a evidențiat două procese paralele: unul energetic, de la solicitări la burnout și la probleme de sănătate, și unul motivațional, de la resurse la implicare în muncă și la atașament organizațional (Hakanen, Bakker, Schaufeli 2006: 495).

Înrudită cu burnoutul, dar distinctă de el, este oboseala compasiunii. Figley o descrie ca stare de tensiune și preocupare față de suferința celor ajutați, specifică profesioniștilor care lucrează cu persoane traumatizate sau cronic bolnave și care își neglijează propria îngrijire (Figley 2002: 1433). Consecința cea mai îngrijorătoare este erodarea empatiei înseși. Un studiu longitudinal

a constatat un declin semnificativ al empatiei în anul al treilea de facultate, exact în momentul în care studenții încep contactul direct cu pacienții (Hojat et al. 2009: 1182), iar o analiză sistematică a confirmat acest declin pe parcursul studiilor medicale și al rezidențiatului, punându-l în legătură cu distresul trăit de cei aflați în formare (Neumann et al. 2011: 996). În școală, fenomenul are un echivalent în ceea ce Jennings și Greenberg numesc „cascada burnoutului”: profesorul epuizat reacționează tot mai punitiv, climatul clasei se degradează, iar comportamentele dificile ale elevilor se înmulțesc, accentuând epuizarea (Jennings, Greenberg 2009: 492).

Înseamnă aceasta că empatia este cauza epuizării? Cercetările de neuroștiințe sociale sugerează un răspuns nuanțat. Singer și Klimecki disting între două reacții posibile la suferința celui alt: distresul empatic, o trăire aversivă, centrată pe sine, care duce la retragere și la sănătate precară, și compasiunea, un sentiment orientat spre celălalt, asociat cu emoții pozitive și cu motivație prosocială (Singer, Klimecki 2014: R875). Nu empatia ca atare epuizează, ci empatia lipsită de reglare, în care granița dintre sine și celălalt, pe care insistă Rogers, se estompează.

Reziliența psihologică: trăsătură, proces, context

Reziliența este definită de Luthar, Cicchetti și Becker drept un proces dinamic ce cuprinde adaptarea pozitivă în contextul unei adversități semnificative (Luthar, Cicchetti, Becker 2000: 543). Ea nu este apanajul unor persoane excepționale: Ann Masten arată că reziliența este un fenomen comun, care rezultă din funcționarea normală a sistemelor adaptative umane de bază (Masten 2001: 227). Din perspectivă clinică, Connor și Davidson o descriu ca ansamblu de calități personale care îi permit individului să prospere în fața adversității și subliniază că aceasta este modificabilă și poate fi ameliorată prin intervenție (Connor, Davidson 2003: 76).

O sinteză a cercetărilor conchide că reziliența profesorilor este rezultatul unei relații dinamice între factorii de risc și cei de protecție, individuali și contextuali (Beltman, Mansfield, Price 2011: 185). Pe această bază a fost propus un cadru de formare a rezilienței încă din pregătirea inițială a profesorilor, care vizează resursele personale, resursele contextuale și strategiile de adaptare (Mansfield et al. 2016: 77).

Dacă reziliența este înțeleasă exclusiv ca trăsătură individuală, epuizarea riscă să fie interpretată drept eșec personal, iar responsabilitatea instituției dispăre din discuție. Dacă este înțeleasă ca proces susținut de context, ea devine o responsabilitate împărțită între profesionist și organizație.

Atât pentru asistentul medical și cadrul didactic, dezvoltarea rezilienței implică mai mult decât exersarea unor strategii individuale de gestionare a stresului. Ea presupune cultivarea autocunoașterii, a autoreglării emoționale, a comunicării asertive, a delimitării responsabilităților profesionale și a capacității de solicitare a sprijinului. În egală măsură, reziliența necesită existența unor medii organizaționale caracterizate prin leadership responsabil, relații profesionale bazate pe încredere, distribuirea echitabilă a sarcinilor, recunoașterea contribuțiilor individuale și accesul la mecanisme instituționale de prevenire a riscurilor psihosociale.

O abordare exclusiv individuală a rezilienței ar risca să transfere asupra profesionistului întreaga responsabilitate pentru gestionarea epuizării, ignorând rolul condițiilor structurale care generează sau amplifică stresul ocupațional. De aceea, prevenirea burnoutului trebuie să constituie o responsabilitate comună a individului și a organizației, fiind integrată în politicile de management al resurselor umane, în cultura instituțională și în strategiile de promovare a sănătății ocupaționale.

Pentru profesori, formarea competențelor socio-emoționale îndeplinește o funcție similară (Jennings, Greenberg 2009: 491).

La nivel organizațional, soluțiile privesc volumul de muncă, autonomia, recunoașterea, sprijinul colegial și concordanța dintre valorile profesionistului și cele ale instituției. Sinteza lui West și a colaboratorilor arată că răspunsul eficient la burnoutul medicilor presupune atât soluții centrate pe individ, cât și soluții structurale. Aceași logică este valabilă în școală, unde resursele postului hrănesc implicarea profesională (Hakanen, Bakker, Schaufeli 2006: 495).

Concluzii

Vocația și epuizarea nu sunt două destine opuse, ci două posibilități ale aceleiași angajări. Ceea ce decide între ele este măsura în care profesionistul învață să își regleze empatia și măsura în care instituția îi oferă resursele necesare pentru a o susține. Limita principală a acestui demers este caracterul său teoretic; cercetări empirice pe populații de cadre medicale și didactice din România ar fi necesare pentru a verifica în ce măsură aceste concluzii se aplică în contextul local.

Conf.univ.dr. Sebastian CHIRIMBU
Facultatea de Psihologie și Științele Educației /
Colegiul Universitar „Spiru Haret” (București)

VITRALII

Nu mai stați pe coji de nucă!

O simplă observație, iertați-mă, poate greșesc: de ceva vreme, suntem nevoiți să trecem de la disconfortul ca excepție la disconfortul reglementat. Ni se spune din ce în ce mai des ce avem voie să facem. Sau să vorbim. Mass-media ne asaltează: „începând din (urmează data) nu mai este permisă folosirea... nu mai este permis accesul în... se restricționează consumul de... se plafonează... se elimină... nu va mai fi posibilă...” Iar dacă nu înțelegi, te opui sau nu te conformezi ești așezat cu genunchii pe coji de nucă, fiindcă nu înțelegi prioritățile, urgențele arzătoare, nevoile societății, ești un pericol, un defetist, afectezi micro- și macroechilibre. Viitorul a încetat să mai fie promisiunea unei vieți mai bune, tot ce putem spera este să nu devină o listă de interdicții cu dată fermă de aplicare. Fiecare săptămână vine cu o nouă veste care începe, invariabil, cu o formulă solemnă, ceva despre binele comun, despre nevoia de schimbare, despre conjuncturile nefavorabile. Iar după această introducere lăcrămoasă, urmează, de regulă, ceva ce nu mai avem voie să facem, ceva ce nu mai avem voie să cumpărăm sau ceva ce nu mai avem voie să comentăm. Conjunctura internațională este dificilă. Războaie, crize energetice, inflație, dobânzi, instabilitate, lanțuri de aprovizionare perturbate, schimbări climatice, turbulențe geopolitice. Lumea întreagă s-a vârat într-o mașină de spălat pusă pe programul „stoarcere intensivă”. Pe deasupra, avem datorii. Nu noi. Țara. Banii s-au topit cu discreția unei mâțe care prinde șoareci. Acum trebuie, în sfârșit, să ne trezim. Gata cu îmbuibarea! La colț, pe coji de nucă! Pentru că piața, viața, deficitul, risipa, consumul nemăsurat ne contrazic. Înapoi la rație, mai stingeți din becuri, că în viitorul luminos și prosper se poate ajunge și orbecăind. Puțină solidaritate, la naiba! E fascinantă această perversă elasticitate semantică prin care orice restricție devine o măsură a „responsabilității, a spiritului civic”, iar orice sacrificiu al cetățeanului de rând se transformă într-o „dovadă de maturitate”. Totul vine firesc, de la sine: mai întâi, nu mai ai voie să intri undeva, pe urmă nu mai ai voie să întrebi de ce.

Dacă ești o persoană matură și responsabilă, de mâine ai să înțelegi, ai să accepți bucurios (ba ai să scornești și niscaiva propagandă) că: se elimină facilitățile la, nu se mai poate parca în, se limitează ceva, se introduc restricții de, nu se mai acordă și nici nu se mai compensează, nu se mai majorează și nici vorbă să se indexeze. Economia trebuie lăsată să funcționeze, chiar dacă în ciuda plătitorilor de taxe. De ce? Pentru că țelurile sunt mărețe și ne vor purta pe noi culmi de progres și civilizație. Știu, ați mai citit asta în „Scînteia”, n-a trecut atât de mult timp. Și atunci, cu mintea împănată de atâtea sublime idealuri, te așezi cuminte pe coji de nucă. Devii mai cumpătat, consumi (orice) cu zgârcenie, îți reinvențezi viața și prioritățile. Îți dai seama cât de vinovat ești fiindcă ani în șir, vreo treizeci, ai fost convins că un trai decent este o facilitate obligatorie, iar acum ai aflat cu stupeoare că e un privilegiu, exact ca în urmă cu aproape patru decenii. Nu mai ești un simplu „consumator”, te-ai transformat în „consumator de restricții”. Macroeconomic vorbind, e simplu: deficitul e mare, datoria crește, dobânzile urcă la cer, cheltuielile trebuie reduse, iar veniturile statului crescute. La nivel micro, toată înșiruirea asta de termeni poate însemna: o plasă mai goală, renunțarea la studii, la o vacanță, la un tratament sau la medicamente, întoarcerea la lampa cu gaz sau la soba cu lemne – poate, la un moment dat, la căruță și la plugul tras de boi. Iar pentru toate acestea, cetățeanul responsabil trebuie să fie recunoscător fiindcă duce o viață „sustenabilă”. El nu vrea, nu cere, nu critică, nu comentează, nu fumează, nu circulă, nu consumă, nu parchează, nu se încălzește, nu are nevoie de apă caldă, mănâncă rar, se simte confortabil cu lumina stinsă, nu pune întrebări și, mai ales, nu râde și nu hulește. Înțelege că „așa sunt vremurile” și că, de fapt, coaja de nucă ar putea fi un simbol al propășirii, fiindcă într-un asemenea fruct lemnos ar putea încăpea cu lejeritate toate ideile din mintea lui. Desigur, putem alege această cale sau, dimpotrivă, să ne refugiem „sustenabil” într-o carapace în interiorul căreia răsul și ironia nu sunt interzise, într-un loc în care nimeni nu confundă austeritatea cu prosperitatea, renunțarea cu progresul și sărăcia cu modernizarea. Și nici nu suntem puși să plătim oalele sparte de alții, sau să aplaudăm frenetic când ni se trage preșul de sub picioare ca să putem cădea mai ușor cu genunchii pe coji de nucă.

Dragoș CIOCĂZAN

Din vechile calendare populare

„Sărbătoarea lupilor” sau „Filipii de toamnă”

Încă pădurile noastre au suflet sălbatic, au respirație naturală, au puls cosmic. Ca popor aflat sub semnul animalului care „își schimbă părul, dar năravul ba”, respectiv, lupul, nu se putea ca din calendarul popular să lipsească zile dedicate animalului-totem al său.

Mircea Eliade spunea că „*mentalitatea satului trebuie înțeleasă ca un complex de factori între care alături de elemente religioase, mitice, empirice se află și cele magice*”. Calendarul popular a fost legat, în baza unor îndelungi observații, de ciclurile anotimpurilor, de ciclurile culturilor, de momentele semnificative din cadrul vieții animalelor domestice, dar și sălbatic, de astronomie, adică de mișcările astrelor ce se reflectau în viața lor. Calendarul popular transpunea în practică cuvintele rugăciunii: „precum în cer așa și pe pământ”, conferindu-i astfel religiozitate. Calendarul popular a devenit o „agendă spirituală”, pe care fiecare țăran o respecta cu sfințenie, o „agendă” ce cuprindea întâlnirile majore ale țăranului cu divinitatea sau manifestările diverse ale acesteia. Calendarul popular ilustrează excepțional tănjierea, dorul omului după eternitate, dar și năzuința lui permanentă de a fi cât mai mult în contact cu cei care-i pot oferi părțile din veșnicie.

Toamna își avea rosturile ei bine definite. Echinocliul de toamnă de la 23 septembrie este considerat pragul de trecere în toamnă și vestitorul unor sărbători autumnale. Una este foarte importantă: *Filipii de toamnă*. Conotațiile agrare ale *Filipilor* în arealul hunedorean, de exemplu, au ca referință un străvechi calendar pastoral. *Filipii de toamnă* se constituie dintr-un ciclu de trei zile, 26-28 septembrie, fiind, deși sumar, sărbătoriți de păstori la stâne prin ofrande pentru lupii și urșii ce dau târcoale oilor. În trecut, în satele comunelor Pui și Sălașul de Sus, păstoriții tăiau o oaie bătrână pe care o împărțeau în bucăți pe care apoi le duceau în pădure în locuri anume, cu credința că lupii și urșii se vor satura și le vor lăsa oile în pace până la sfârșitul anului. Existau și o serie de interdicții, considerându-se că respectarea lor va apăra gospodăria de rele și durere. Astfel, în Platoul Luncanilor, bătrânele și acum mai cred „*că-i primejdie dacă te piepteni astăzi, că atâția lupi or sări la oi căți dinți are pieptenu*” (Răfăla Săcoi, țărană din satul Târșea). În satele din Țara Zarandului, la Buceș, de exemplu, femeile nu dau gunoiul sau cenușa din case „*că noaptea vine lupoanca, zgârmăne în gunoi și găsește tăciunele și dă foc la casă*”, după cum spune Lina Cătălini din cătunul Cănele. În alte sate, ca cele din comuna Balșa (Roșia, Techereu și Almașul Mic de Munte) mai există și astăzi credința că „*fi mare primejdie de vei coase, toarce, împunge cu acul ori de împletești lăna*”.

și *piaptăni cânepa că te năpădesc lupi-n ocol de nu-ți mai rămâne nicio oaie*” (Maria Ștef din Poienița). Existau interdicții și pentru bărbați, neputând face în aceste zile orice fel de munci în gospodărie. De exemplu, nu puteau săpa, să sfredească cu burghiul, să lucreze cu fierul sau să macine, așa cum spun țăranii din zona Văii Mureșului (Dumbrăvița) căci dacă nu, lupii se vor năpusti în grajduri și vor sfâșia animalele. În Ținutul Momârlanilor, la Cîmpa și Jieț, femeile nu lucrau de *Ziua Lupului*, „*că-i bai, iese laptele rău, iară brânza să umple de viermi*” (Aurica Moian-Jieț). Aceste tabuuri ce au rezistat până astăzi ne încredințează de puterea lor magică ce poate fi comparabilă cu cea a *Sânandreiului*, *Ziua Strigoiiului*. O altă relatare interesantă este cea a unei foste moașe potrivit căreia „*femeia ce naște de Lupi (Filipii de toamnă) să bea apă de sub icoana Maicii Domnului, iar bărbatul ei să puște în târnaț de câteva ori să sperie lupii, de nu, femeia o face prunc fricos*” (Dănilesc Eva-Bobaia, comuna Boșorod). Interdicțiile din cele trei zile 26-28 septembrie, valabile și în alte zone decât cea a Hunedoarei, sunt: nu se coase, nu se împunge în piele, nu se dă nimic împrumut. Încălcarea interdicțiilor aduce „*rău de lupi*” (Marian, 1994, I, pag. 186).

Fascinantă ni se pare astăzi vechea lume a satului. O lume ce stă să moară dacă nu ne vom îngriji de ea. Iar dispariția acestei lumi ne va lăsa mai săraci, chiar dacă acum nu suntem conștienți de acest lucru. Zestrea bogată a neamului nu trebuie doar pusă în cufer și uitată prin poduri, ci trebuie scoasă la lumină, redându-i strălucirea și dându-i respectul și locul ce i se cuvine în viață, în sufletele noastre. Lupul, singur sau în haită, colindă încă pădurile noastre, înmulțindu-le misterul și taina de a fi vrăjite...

George V. GRIGORE

Bibliografie: • Marcel Lapteș - „Anotimpuri magico-religioase”, Editura *Corvin*, Deva, 2011 • Mircea Eliade - „Istoria credințelor și ideilor religioase”, vol. 1, Editura *Universitas*, Chișinău, 1994 • Georgiana-Livia Cărlan-Antoci - „Țăranul român între forțele naturii și puterile divine”, „Acta Lassyensia Comparationis”, 4/2006 • Antoaneta Olteanu - „Calendarele poporului român”, Editura *Paideia*, 2000

Invitații în lumea artelor plastice

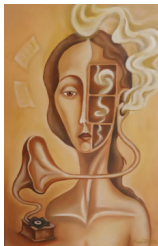

CARMEN TODEA

- un pictor de valoare

Navigând cotidian în spațiul infinit al internetului, în căutarea unor subiecte speciale din universul minunat al picturii, am descoperit o imagine superbă... Un tablou semnat de Carmen Todea, care a fost ales ca afiș pentru o expoziție importantă... Evident, am dorit să cunoaștem autorul și i-am adresat câteva întrebări.

– Vă rog să vă prezentați!

– Mă numesc Carmen Todea. Demersul meu artistic a început la maturitate când am descoperit timp pentru propriile mele pasiuni. Frumosul din mine, tandrețea și răbdarea au găsit o formă de expresie prin culoare. Am urmat Școala de pictură coordonată de doamna Mariana Șerban, având privilegiul de a fi îndrumată atât de dânsa

cât și de domnul Nelu Măstăcăneanu. Doi mentori dedicați, excepționali, care mi-au oferit o bază solidă și m-au încurajat să-mi dezvolt propria identitate. Am participat la 12 expoziții de grup și una personală, atât în Carei, Satu-Mare, Târgu Mureș, București. De doi ani sunt membră a Asociației Artiștilor Plastici din Satu Mare și expun mult alături de colegii mei de aici.

– Ce ne puteți spune despre anul 2026? Cum este pentru dumneavoastră din punct de vedere artistic?

– Dacă anul 2025 a fost un an de formare, de muncă, de studiu, de mici bucurii și multe îndoieli, în anul 2026 am avut onoarea ca lucrarea mea „*Cea care a ales o altă lumină*” să fie selectată la *Salonul Național de Arte Vizuale* – București, organizat de către AAPBuc, din comisia de selecție făcând parte domnul prof. Luigi Bambulea și curator Andrei Fășie. Marea mea bucurie în anul 2026 este alegerea lucrării mele drept cap de afiș al expoziției „*Fum în ochi*”, o expoziție alături de talentatele mele colege. O expoziție de valoare, pentru care, împreună cu mentorii noștri, am muncit mult. Pentru viitor îmi doresc inspirație, dorința de a evolua în continuare alături de colegele mele din „*Școala Sunt Artă*” sub îndrumarea doamnei Mariana Șerban.

– Felicitări! Să vedem acum imagini cu tablouri ...

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com>

KAKISTROCRATIA.

Când incompetența sau impostura ajunge la putere (I)

Motto: „I think maybe we have a kakistocracy right now, but we'll get through it.”/

„Cred că poate avem parte de o kakistocrație în acest moment, dar vom trece peste asta!” (George Clooney)

Florin MACIU

„Cred că poate avem de-a face cu o kakistocrație în acest moment, dar vom trece peste asta.” Asta a spus renumitul actor (regizor, scenarist, producător), despre care vom evita să vorbim mult, George Clooney, aflat, la începutul lui septembrie 2026, în centrul atenției la Festivalul de Film de la Veneția. Dublul câștigător al Premiului *Oscar* (cel mai bun actor în rol secundar și cel mai bun film - ca producător), care urma să primească un premiu pentru întreaga carieră în cadrul ceremoniei de deschidere, a fost întrebat despre starea democrației americane.

„Există un termen excelent, **kakistocrație**, care desemnează o țară condusă de cei mai puțin calificați oameni, a spus Clooney. *Vom avea alegeri în noiembrie, care ar trebui să acționeze ca un mecanism de echilibru. Iar apoi, în 2028, vom reveni la o oarecare normalitate.*” Trebuie să spunem că George Clooney a criticat public în mod repetat și dur administrația lui Donald Trump și a fost unul care, în 2024, a solicitat public retragerea președintelui de la acea vreme, Joe Biden, din cursa pentru alegerile prezidențiale. Aici, îl tratăm ca pe un simplu cetățean, dacă se poate, cu vederi politice, care scoate în evidență termenul **kakistocrație**, subliniind starea politică a guvernării, așa cum o evaluează el.

<https://www.dailykos.com/stories/2025/4/2/2314042/community/Word-of-the-Day-Kakistocracy/> este un site care ne indică și alți cetățeni care redescoperă cuvântul cu care vor să eticheteze managementul politic din țara lor.

„Mă aflu în al șaptelea deceniu de viață și, cu toate acestea, iată-mă nevoit să învăț cuvinte noi sau să aplic realității noastre termeni proveniți din alte țări eșuate. E ca și cum m-aș fi întors în clasa a șaptea.” Nu zicem noi, ci autorul articolului, care explică proveniența adjectivului din componența cuvântului compus, **kakistocrație**, cum arată gradul comparativ de superioritate, dar și superlativul relativ.

<https://amroali.com/2016/05/kakistocracy-rule-by-the-stupid-unqualified/> este un alt site care reiterează ideea că termenul **kakistocrație** trebuie reinviat, fapt determinat de realitatea deplorabilă a politicii contemporane. Reamintim că, de un timp, am decis să nu mai înșirăm toată documentația folosită la scrierea unui articol; dacă cineva o solicită, o putem furniza. Aceste site-uri au fost menționate și cu scopul de a economisi spațiu; cine dorește le poate consulta.

Cu precizarea că și noi am descris această formă de regim politic care viciază democrația, în cartea „*Sisteme politice comparate*”, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2025, prezentăm acum câteva idei care să lămurească lucrurile pentru cei care au neglijat domeniul ori au uitat.

Termenul provine din limba greacă veche, fiind format din cuvintele **kakistos** (cel mai rău / cel mai prost) și **kratos** (putere / guvernare). Prin urmare, kakistocrația presupune incompetență (decizii politice și administrative luate de persoane fără pregătire, expertiză sau logică. Mai poate însemna lipsă de etică (corupție, interese personale plasate pe primul loc), desconsiderarea meritocrației și promovarea, cu orice risc, a nepotismului și a persoanelor loiale, degradarea instituțiilor din cauza managementului defectuos (în economie, educație, justiție).

Deci, conducerea exercitată de către cei mai puțin calificați ori lipsiți de scrupule poate căpăta eticheta de kakistocrație, un termen peiorativ cu nuanțe de la cele critice la batjocură.

Termenul a apărut pentru prima dată în 1644, în plin război civil englez. Într-o predică în care îl susținea pe regele Carol (Charles) I, un anume Paul Gosnold îi acuza pe *parlamentariști* că transformă *monarhia*

noastră bine echilibrată într-o formă smintită de kakistocrație – pe scurt, că înlocuiesc o instituție ancorată în tradiție cu o adunătură de ignoranți. Reamintim, vorbim despre un conflict sângeros care îi opunea pe parlamentari (roundheads) regaliștilor (cavaliers), loiali regelui Carol I. Oliver Cromwell, un membru radical al Parlamentului și ulterior lider militar, a luptat împotriva regelui Carol (Charles) I în principal din motive politice, religioase și financiare.

Cuvântul a fost redescoperit în zilele noastre, deși, rar, a mai fost folosit și între timp. Astăzi este utilizat intens în analizele politice pentru a descrie guvernele considerate profund incompetente sau corupte.

Noi nu putem crede că există o kakistocrație perfectă, adică o conducere exercitată, în mod exclusiv, de persoane care nu au trecut de gimnaziu, fac totul greșit și, când le reușește ceva, este numai în interesul lor. În înțelegerea noastră, kakistocrația este nuanțată și se

Valoarea unei publicații constă mai ales în valoarea autorilor care semnează articole de interes pentru un număr cât mai mare de cititori. „Opinia națională” are bucuria de a găzdui astfel de autori. Printre acești se află domnul Florin MACIU.

Domnia sa are darul de a face „simpatice” subiecte aride, prin trimiteri culturale accesibile cititorilor. Remarcăm faptul că grupul întâ este tineretul studios. Cadru didactic asociat la Facultatea de Științe Juridice și Științe Administrative București din cadrul Universității „Spiru Haret” cunoaște îndeaproape „orientarea” studenților, pe care dorește să-i atragă într-un dialog constructiv.

Ofițer superior de carieră cu studii în țară și străinătate la nivel postdoctoral, în Drept, Drept al conflictelor armate, Justiție militară, Resurse umane, Psihopedagogie, Drept administrativ, Drepturile omului, Management etc, a fost recompensat pentru contribuția sa profesională cu numeroase distincții, dintre care amintim Ordinul „Virtutea Militară” în grad de „Ofițer” cu însemne pentru militari, 2016, Ordinul Național „Steaua României” în grad de „Ofițer” cu însemn pentru militari, 2014, Ordinul „Sanctus Stephanus Magnus”, 2023, acordat de Patriarhul României pentru contribuția juridică gratuită la reglementarea profesiei de preot militar. Distincțiile sunt mult mai multe și foarte valoroase și variate!

Din partea unui militar în grad superior, eu, cel puțin, m-aș fi așteptat la pasiuni mai „cazone”. M-aș fi înșelat! Domnul Florin Maciu declară: „Studiez în particular creații în domeniul filmografiei, literaturii beletristice și unele aspecte ale muzicii rock, jazz, experimentale sau de avangardă”. Așa se explică stilul scrierilor sale, de ce cărțile publicate sunt atât de interesante și de „citibile”, deși par a avea subiecte „reci”:

„*Sisteme Politice Comparate*”, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2025;

„*Regimul juridic al contravențiilor*”, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2019;

„*Instructia tragerii – pistolul, deprinderile necesare pentru manuirea lui si decizia de a trage*”, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2019;

„*Războiul contemporan de lege lata și lege ferenda în dreptul românesc*”, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2015;

„*Regimul juridic al stărilor excepționale. Dictatura constituțională la intersecția cu democratizarea armatei*”, Editura „Universul juridic”, București, 2011.

Vă invit să citiți articolul care începe azi și va urma în mai multe numere ale revistei. Vă garantez că nu veți regreta, veți fi captivați! Lectură plăcută!

Mioara VERGU-IORDACHE

Lumea nu era disperată, nimeni nu intrase în panică, dar toți erau timorați, cel puțin din cauza faptului că este mai ușor să câștigi un titlu și să devii respectabil (cazul liceului despre care vorbim) și mult mai greu este să menții locul pe care l-ai ocupat pe merit. Toți, elevi, profesori, directori, inspecții abordau evenimentul la modul foarte serios.

Intrăm în una dintre clase. Temători, dar pregătiți psihologic să înfrunte necunoscutul, elevii, toți băieți, notaseră disciplinați enunțul problemelor. La geometrie plană, un triunghi cu laturile de 5, 3 și, respectiv 1 metru, unde se ridica de pe o latură o mediatoare care se întâlnea cu o înălțime etc. La algebră, celebrele sisteme de ecuații cu nesuferitele de necunoscute x și y. Erau destule, nu erau simple, iar timpul de rezolvare nu era mai lung decât cel al unei ore normale de curs. Urma să se dea startul, și profesorii străini, pe post de observatori, să înceapă patrularea printre șirurile de bănci. Nu se putea pierde timpul.

Elevul nostru, care nu se acomoda deloc cu programul zilnic, riguros până la minut, al liceului, cu trezitul la cinci și jumătate dimineața, urmat, în cinci minute, de alergări, dar nici cu mâncarea care ori nu-i plăcea ori nu-i ajungea, nu a insistat să facă el dreptate. S-a apucat de celălalt subiect, fiind sigur că bruma lui de cuvinte va avea ecouri. Suferea fiindcă ajunsese acolo și se întreba dacă nu ar fi existat un loc mai bun pentru unul care luase premiul întâi în București, în fiecare clasă din școala generală. În școlile unde învățase, auzise că existase o fată, mai demult, care reușise această performanță. Nu insista mult asupra obsesiei lui, deși ea revenea cu regularitate. Știa că decizia de a merge acolo era cea mai bună... pentru familie.

Nu credem că sunt mulți care cunosc ce s-a întâmpla în următorul sfert de oră. Câte telefoane s-au dat, cât de sus a ajuns problema ridicată de elev, dacă a fost o greșală deliberată sau nu. A sosit un profesor și i-a rugat pe elevi să modifice enunțul problemei. A urmat o serie de oftături, penare trântite și alte semne de insatisfacție de la cei testați. Li se mărise, probabil, timpul de rezolvare, dar reluau munca deja obosiți, încercând să rezolve ceva imposibil.

La sfârșit, cineva l-a întrebat cum îl cheamă și cine l-a învățat metoda folosită pentru depistarea enunțului viciat. Fără să-i pese, elevul a răspuns că profesorul. Ceea ce conta pentru el era că, peste mai multe zeci de zile, va fi lăsat să meargă acasă, în sărăcia familiei, și va scăpa de coșmar. Pentru două săptămâni. Iadul se va relua pentru încă cel puțin șase ani, cu mici întreruperi.

Lăsând la o parte accentele melodramatice de care ne puteam debarasa ușor, dar, uimitor, nu am reușit, revenim la subiect. Poți considera că ceilalți elevi, care depășeau cu mult numărul treizeci, erau proști, pentru că s-au apucat orbește să rezolve un exercițiu trimis de autoritățile care conduceau statul? În mod cert, nu! Unii poate au devenit medici, alții aviatori sau psihologi etc. Contează conjunctura, personalitatea și domeniul de acțiune. Există oameni care nu pot aprecia dacă volumul lichid al unui recipient cu colțuri, cum este cubul sau paralelipipedul încape într-un vas sferic. Alții nu-și dau seama că nu pot executa un viraj, la volanul unui automobil, cu o anumită viteză, iar unii nu înțeleg un desen efectuat în plan, care reprezintă o figură tridimensională.

Pe scurt, în opinia noastră, nu există oameni proști, ci fără bun simț într-un anumit domeniu. Această părere o ridicăm la rang de teorie și mergem cu ea mai departe în analiza noastră. Precizăm, pentru cei care, încă, nu au înțeles, că nu este vorba de cei lipsiți de educația elementară, ce se referă la comportament, și căroră lumea le spune că nu au bun simț.

Deci, nu există oameni proști. Există oameni care nu au un bun simț al unui domeniu cum ar fi fizica, matematica, frizeria, croitoria sau ce doriți dumneavoastră. De aici, ne cerem scuze, anticipat, pentru momentele când, furați de narațiune, vom folosi expresii de genul *cât de prost poți să fii* sau *nu poate exista tâmpenie mai mare*. În fapt, ne referim la lipsa de posibilități de orientare justă într-un anumit domeniu.

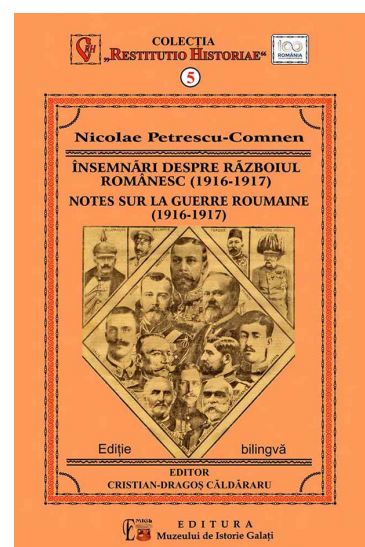
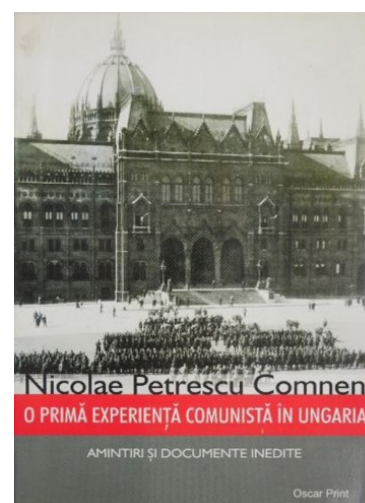
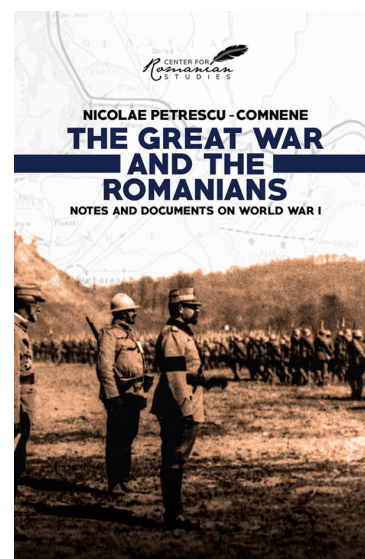
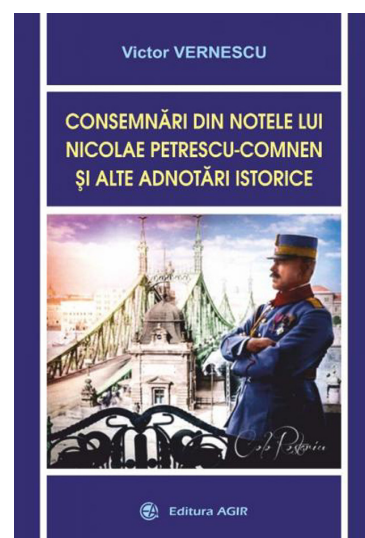
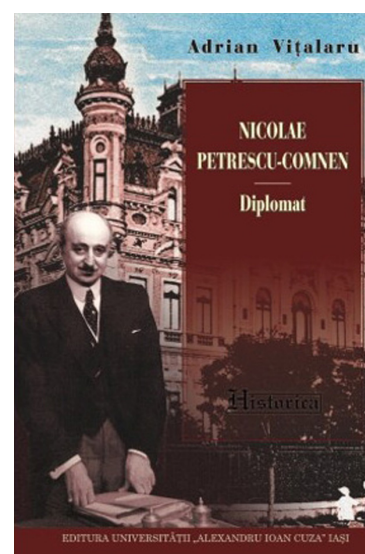
Va dura mult, totuși, când vom constata că, la conducerea statului, au fost și sunt destui cetățeni lipsiți de bunul simț al domeniului administrat. Altfel, oameni culti, cu studii, cu pretenții, chiar admirați și votați (de unii).

Vom începe cu un premiu de consolare. Așa ceva nu se întâmplă numai în România, ci pretutindeni. Noi, pentru a nu ne rătăci, vom rămâne în vecinătatea statului român. Foarte posibil ca peisajul geopolitic zugrăvit în acest articol *pe ici, pe colo* să apară întregit într-o viitoare carte intitulată „*Alianțe militare și conjuncturi politice*”. Nu prezentăm aici niciun rând din presupusa viitoare apariție editorială. Ceea ce apare aici poate fi o completare. (Va urma)

„Când diplomația bate bombele” sau despre românul care a salvat Florența în ultimele momente ale celui de-al Doilea Război Mondial

Florența – Ponte Vecchio

George V. GRIGORE

Sunt peste tot români. Cineva spunea că dacă mergem la Polul Sud apare de undeva un român care este gata să ne facă rost de un pinguin. Dar românii noștri sunt și implicați în viața comunității locale. Sunt parlamentari, primari, directori, profesori, medici, artiști etc. Presa italiană readuce în atenția publicului o pagină spectaculoasă și prea puțin cunoscută de istorie, respectiv, rolul decisiv jucat de diplomatul român Nicolae Petrescu-Comnen în salvarea Florenței și a celebrului *Ponte Vecchio*, în ultimele luni ale celui de-al Doilea Război Mondial.

În vara anului 1944, trupele germane se retrăgeau din Italia aplicând politica „pământului pârjolit”. Orașul Florența, bijuteria Renașterii europene, era minată toată și pregătită pentru distrugere. Podurile peste Arno, *Galeriile Uffizi*, centrul istoric și monumentele simbol erau vizate pentru a fi aruncate în aer, la ordinul direct al Berlinului.

Istoricii italieni amintesc că orașul se afla într-un moment critic: orice decizie greșită putea transforma Florența într-un morman de ruine, asemenea altor mari orașe europene devastate de război.

În acest context dramatic, Nicolae Petrescu-Comnen, fost ministru de Externe al României și ambasador la Sfântul Scaun, a declanșat o ofensivă diplomatică rar întâlnită. Fără a avea vreo putere militară, diplomatul român a folosit singura armă pe care o avea: cuvântul.

Potrivit relatărilor din presa italiană, Petrescu-Comnen a trimis memorii, a cerut audiențe și a purtat discuții directe cu reprezentanții ai comandamentului german, invocând nu strategia militară, ci responsabilitatea istorică și morală. Mesajul său a fost clar: distrugerea Florenței nu ar fi însemnat o victorie, ci o condamnare eternă în fața istoriei.

În noaptea de 3 spre 4 august 1944, germanii au aruncat în aer toate podurile Florenței. Toate, cu o singură excepție. *Ponte Vecchio* a rămas în picioare, izolat între ruine, cu căile de acces distruse, dar cu structura intactă. Florența nu a fost rasă cu totul de pe fața pământului. Centrul istoric a supraviețuit, iar orașul a rămas în continuare un simbol viu al Europei culturale.

Presa italiană subliniază că decizia a fost rezultatul mai multor factori – inclusiv calcule militare și implicarea unor ofițeri germani sensibili la valoarea artei – însă Nicolae Petrescu-Comnen a fost una dintre piesele-cheie ale acestui „miracol” istoric. După război, diplomatul român a ales să rămână la Florența, orașul pe care îl ajutase să supraviețuiască. A trăit acolo până la moartea sa, în 1958. Autoritățile italiene l-au onorat cu titlul de Cetățean de Onoare al Florenței, recunoscându-i contribuția excepțională.

Nicolae Petrescu-Comnen a fost avocat, jurist, diplomat, profesor, magistrat, publicist și om politic român, care a îndeplinit funcția de ministru al afacerilor străine (1938).

S-a născut la data de 24 august 1881, în municipiul București. A urmat studiile primare și secundare la București și apoi pe cele superioare la Paris, unde-și ia licența și doctoratele în Drept (1905), Litere și Istorie. În anul 1903 își adaugă și numele familiei bizantine Comnen, din care el susținea că se trage. Începând din anul 1902 practică avocatura, apoi devine magistrat la Tribunalul Ilfov (până în 1914), *Avocat al Statului* și profesor de economie și legislație industrială la Facultatea de Drept din București.

Nicolae Petrescu-Comnen este ales deputat în primul parlament al

României Mari și, la sfatul lui Ion I.C. Brătianu, intră în diplomație unde a avut o bogată activitate: trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Berna (1923-1928), la Berlin (1928-1930), la Vatican (1930-1932) și din nou la Berlin (1932-1938). În anul 1938, este chemat în țară și numit în funcția de subsecretar de Stat în Ministerul Afacerilor Străine (17 februarie - 30 martie 1938) și apoi în cea de ministru de externe (30 martie - 20 decembrie 1938), în cel de-al doilea guvern prezidat de către patriarhul Miron Cristea. Din această funcție, în lumina Acordului de la München, Petrescu-Comnen îi cere părerea ministrului britanic de externe, Edward Wood, în legătură cu planurile Germaniei de creare a unui stat independent în Ucraina subcarpatică, o posibilă dezmembrare a Ucrainei, în legătură cu rolul pozitiv al Antantei Balcanice și scăderea viabilității Micii Antante și un viitor statut „neutr” al Ceho-Slovaciei, de asemenea o posibilă strămutare a evreilor din România Mare într-un teritoriu al Imperiului Britanic din Africa, motivând „antisemitismul latent” din România prin numărul exagerat de medici și avocați evrei, și susținând că această soluție ar fi benefică și pentru statul român, și pentru colonie, și pentru evrei. Este apoi trimis din nou cu misiuni diplomatice la Vatican în perioada 1938-1940. După ce generalul Ion Antonescu devine prim-ministru al României, Nicolae Petrescu-Comnen a fost disponibilizat și apoi pensionat. S-a stabilit în orașul italian Florența unde s-a dedicat publicisticii. În mai 1945 devine Cetățean de Onoare al orașului Florența pentru merite deosebite la salvarea comorilor artistice și la protejarea cetățenilor de ororile și bombardamentele celui de-Al Doilea Război Mondial. A încetat din viață în acest oraș la data de 8 decembrie 1958.

Ca operă, Nicolae Petrescu-Comnen a publicat lucrări de drept, istorie și memorialistică, dintre care menționăm următoarele:

- *Etudes sur les origines de la Magistrature Roumaine*, (1902)
- *Etudes sur la conditions des Israélites en Roumanie*, Paris, Pedone, 1905
- *Câteva considerațiuni asupra socialismului*, (1909)
- *Studiu asupra intervențiunii statului între capital și muncă*, București, Göbl, 1910
- *Notes sur la guerre roumaine*, Paris, Payot, 1917
- *Statutul internațional al României și devenirea ei istorică* (1933)
- *Dreptul la viață al națiunilor mici* (1944)

De asemenea, el a publicat o serie de articole în presa elvețiană și franceză în care a subliniat efortul și sacrificiile pe care le-au făcut românii pentru susținerea frontului alături de Antantă. În România comunistă, numele său a fost însă șters din istoria oficială, fiind considerat diplomat al regimului regal. Abia în ultimele decenii, cercetările istorice și relatările din presa occidentală au început să-i readucă meritele în atenția publicului. Astăzi, milioane de turiști traversează anual *Ponte Vecchio*, fără să știe cât de aproape a fost podul de dispariție. Presa italiană amintește însă că existența acestui simbol al Europei se datorează și unui român care a pus cultura, istoria și dialogul mai presus de ordinele de distrugere.

Morala, după cum notează jurnaliștii italieni, este una incomodă pentru istorie: uneori, **diplomația și conștiința pot fi mai puternice decât dinamita. Vivat cultura!**

Surse: muzeulnationaljournal.ro; biblioteca-digitala.ro; editurafrm.ro; zf.ro; romania-actualitati.ro; alchetron.com; agir.ro; migl.ro; ecquologia.com